Česká asociace sester, z.s.
PREZIDENTKA
120 00 PRAHA 2, LONDÝNSKÁ 15

Stanovisko České asociace sester k veřejným výrokům prezidenta České lékařské komory o postavení sester a dalších nelékařských zdravotnických pracovníků

Česká asociace sester považuje za nezbytné reagovat na veřejná vyjádření prezidenta České lékařské komory týkající se postavení sester a dalších nelékařských zdravotnických pracovníků. Tato vyjádření se netýkají pouze jedné profesní skupiny. Dotýkají se respektu k regulovaným zdravotnickým povoláním, odbornosti sester, bezpečnosti pacientů a budoucnosti českého zdravotnictví.

Je nutné jasně připomenout základní skutečnost: **všeobecná sestra je jen jedna**. Nejde o volné označení, které lze libovolně zaměňovat s jinými kategoriemi pracovníků. Všeobecná sestra je regulované zdravotnické povolání s jasně stanovenou odbornou způsobilostí, vzděláním, kompetencemi a odpovědností.

Od roku 2004, kdy Česká republika přijala zákon č. 96/2004 Sb. a vstoupila do Evropské unie, je příprava všeobecných sester nastavena v návaznosti na evropský rámec uznávání odborných kvalifikací. Evropské právo pracuje s kategorií sestry odpovědné za všeobecnou péči. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES stanovuje minimální požadavky na vzdělávání této profese, včetně nejméně tří let studia nebo 4 600 hodin teoretické a klinické přípravy.

Tento evropský standard nevznikl jako formalita. Vznikl proto, aby bylo zajištěno, že všeobecná sestra splňuje odborné předpoklady pro poskytování ošetřovatelské péče, nese profesní odpovědnost a její kvalifikace je srozumitelná a uznatelná napříč členskými státy Evropské unie.

Proto považujeme za nepřesné a odborně zavádějící vracet veřejnou debatu k představě, že „sestra s maturitou" je automaticky totéž co všeobecná sestra v současném právním a evropském smyslu. Historicky získané kvalifikace a nabytá práva musí být samozřejmě respektovány. To však neznamená, že lze ignorovat současný evropský a světový standard, vývoj ošetřovatelství ani požadavky na bezpečnost pacientů.

Stejně tak odmítáme zlehčování praktických sester. Praktická sestra není „lepší sanitářka". Je to zdravotnické povolání s vlastním vzděláním, kompetencemi a odpovědností. Není však totožné s povoláním všeobecné sestry. Každá profese má své místo, svou hodnotu a svůj rozsah činností. Právě jasné rozlišení kompetencí je základem bezpečné péče.

Důrazně odmítáme tvrzení, že vysokoškolsky vzdělané sestry nebo sestry se specializovanou způsobilostí představují riziko pro pacienty. Pokud takové tvrzení zaznívá, musí být doloženo odbornou analýzou, daty a důkazy. Bez nich nejde o argument ve prospěch bezpečnosti pacientů, ale o profesní obavu vydávanou za odborné stanovisko.

Ošetřovatelství není pomocná činnost bez vlastního odborného základu. Je to samostatný odborný obor založený na vědeckých poznatcích, klinické praxi, standardech, prevenci komplikací, edukaci pacienta, koordinaci péče, hodnocení potřeb pacienta a převzetí odpovědnosti za ošetřovatelský proces.

Nikdo z nás neusiluje o nahrazování lékařů. To je falešný rámec celé debaty. Usilujeme o to, aby všeobecné sestry, sestry specialistky a další nelékařští zdravotničtí pracovníci mohli vykonávat činnosti, ke kterým jsou vzděláni, odborně připraveni a za které mohou nést jasně vymezenou odpovědnost.

Budoucnost českého zdravotnictví nebude stát na udržování starých hierarchií. Bude stát na týmu, jasně nastavených kompetencích, vzájemném respektu a odpovědnosti. Lékař má v systému nezastupitelnou roli. Stejně tak ji má všeobecná sestra, praktická sestra a další zdravotničtí pracovníci.

České zdravotnictví čelí nedostatku personálu, stárnutí populace, nárůstu chronických onemocnění a rostoucím nárokům na domácí, komunitní, dlouhodobou, paliativní i ambulantní péči. Tyto výzvy nelze zvládnout modelem, ve kterém jedna profese brání odbornému rozvoji druhé. Takový model není bezpečný ani udržitelný.

Bezpečnost pacientů není zajištěna tím, že se kompetence sester budou bez odborného důvodu zadržovat. Bezpečnost pacientů je zajištěna tehdy, když jsou kompetence jasně definované, navázané na vzdělání, specializaci, certifikaci, klinickou praxi, standardy, kontrolu kvality a profesní odpovědnost.

Česká asociace sester je připravena k odborné diskusi o budoucnosti kompetencí, vzdělávání a odpovědnosti nelékařských zdravotnických pracovníků. Tato diskuse však musí být vedena na základě dat, evropských standardů, právního rámce a potřeb pacientů, nikoli prostřednictvím zjednodušujících výroků, které staví zdravotnické profese proti sobě.

Lékaři nejsou naši protivníci. Jsou naši kolegové. Stejně tak sestry nejsou podřízený personál bez vlastního odborného hlasu. Jsou regulovaní zdravotničtí profesionálové, bez nichž se systém neobejde.

Pacienti nepotřebují profesní války. Potřebují dostupnou, bezpečnou a kvalitní péči. Potřebují lékaře, sestry a další zdravotnické pracovníky, kteří si nepřekážejí, ale pomáhají si.

Právě tuto budoucnost českého zdravotnictví bude Česká asociace sester hájit. Budoucnost, ve které mají sestry jasné místo, profesní důstojnost, odpovídající vzdělávání, kompetence i odpovědnost. Budoucnost, která stojí na spolupráci s lékaři a dalšími zdravotnickými profesemi, nikoli na zlehčování jedné profese druhou. Česká asociace sester bude tuto spolupráci podporovat, ale současně nedovolí, aby byly sestry odsouvány z rozhodování o vlastní profesi a její budoucnosti.

Za Českou asociaci sester

PhDr. Martina Šochmanová, MBA

ČESKÁ ASOCIACE SESTER, z.s.
LONDÝNSKÁ 15, 120 00 Praha 2
IČO: 005 37 181

prezidentka České asociace sester

Mgr. Petra Krulová, Ph.D.
poradkyně ministra zdravotnictví pro oblast nelékařských zdravotnických pracovníků